

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

मुक्तस्वाध्यायपीठम्

शैक्षिकविकासकेन्द्रम्, राजीवगान्धीपरिसरः, शृङ्गेरी

आचार्यः / ACHARYA (M.A.)

भारतीयज्ञानविज्ञानपरम्परा (IKS)

प्रथमवर्षम्

कक्ष्या	सत्रार्थम्	पाठ्यप्रकारः	पाठ्यक्रमविवरणम्	शिक्षाङ्काः (Credits)
आचार्यप्रथमवर्षम्	प्रथमम्	DSCC 16	संस्कृतवाङ्मयस्य विहङ्गमावलोकनम् -1 <ul style="list-style-type: none">भारतीयज्ञानपरम्परा-परिचयः महत्त्वं चअष्टादशविद्यास्थानानां सामान्यपरिचयः आधारग्रन्थः - मुक्तस्वाध्यायपीठेन प्रकाशितः वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः भारतीयसंस्कृतिश्च	4
		DSCC 17	भारतीयदर्शनानां परिचयः <ul style="list-style-type: none">आस्तिकदर्शनानिनास्तिकदर्शनानि आधारग्रन्थः - मुक्तस्वाध्यायपीठस्य स्वाध्यायसामग्री-दर्शनप्रवेशः	4

		DSCC 18	भारतीयविज्ञानपरिचयः <ul style="list-style-type: none"> • भौतिकविज्ञानम् • रसशास्त्रम् • आयुर्वेदः/चिकित्सा-विज्ञानम् • खगोलविज्ञानम् • भारतीयगणितम् • कृषिविज्ञानम् • वनस्पतिविज्ञानम् • / द्रव्यगुणविज्ञानम् • स्थापत्यकला/ वास्तुविज्ञानम् 	4
		DSCC 19	जीवनोत्कर्षाय अध्यात्मविज्ञानम् <ul style="list-style-type: none"> • दशोपनिषत्सारः • ईशावास्योपनिषत् आधारग्रन्थः - उपनिषदः	4
		AEEC 4	जीवनोत्कर्षाय भगवद्गीता <ul style="list-style-type: none"> • श्रीमद्भगवद्गीतासारः अथवा योगासनानि <ul style="list-style-type: none"> • विधिः , क्रमः , प्रयोजनानि आधारग्रन्थः - 1 श्रीमद्भगवद्गीता 2 योगशास्त्रम्	4
		ECA 1	पाठ्येतर-गतिविधयः , नाटकम् (नाटके भागग्रहणम्/ विश्लेषणम्/ संस्कृते लघुचलच्चित्रनिर्माणम्) , स्फूर्तिस्पर्धा (क्विज) , संस्कृतकार्यक्रमाणाम् आयोजने/प्रबन्धने/प्रचारे सक्रियसहयोगः इत्यादिः	2
		प्रथमसत्रार्थस्य शिक्षाङ्कयोगः		22

		DSCC 20	<p>वैदिकवाङ्मयं भारतीयसंस्कृतिश्च</p> <ul style="list-style-type: none"> • वेदपरिचयः • उत्तरवैदिकवाङ्मयम् • वेदाङ्गपरिचयः <p>आधारग्रन्थः - मुक्तस्वाध्यायपीठेन प्रकाशितः वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः भारतीयसंस्कृतिश्च</p>	4
	द्वितीयम्	DSCC 21	<p>भारतीयकुटुम्बसंस्कृतिः</p> <ul style="list-style-type: none"> • प्रमुखानि सांस्कृतिकतत्त्वानि • पारिवारिकसम्बन्धाः कर्तव्यानि च • षोडशसंस्काराः तेषाम् उद्देश्यानि • आश्रमव्यवस्था • पञ्चमहायज्ञाः • पुरुषार्थचतुष्टयम् <p>आधारग्रन्थः - मुक्तस्वाध्यायपीठेन प्रकाशितः वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः भारतीयसंस्कृतिश्च</p>	4
		DSCC 22	<p>लौकिकसंस्कृतसाहित्यपरिचयः</p> <ul style="list-style-type: none"> • त्रिविधकाव्यानां परिचयः (गद्यम्, पद्यम्, चम्पूः) • कथासाहित्यपरिचयः • संक्षेपरामायणम् <p>आधारग्रन्थः -</p> <p>1 संस्कृतसाहित्येतिहासः 2 मुक्तस्वाध्यायपीठेन प्रकाशितं संक्षेपरामायणम्</p>	4

		DSCC 23	खगोलविज्ञानम् • ग्रहकक्षाक्रमः	4
			खगोलीयाः प्रमुखाः बिन्दवः वृत्तानि च • भारतीयकालगणना (पञ्चाङ्गपरिचयः) आधारग्रन्थः- 1 - मुक्तस्वाध्यायपीठेन प्रकाशिता गोलपरिभाषा (खण्डः - 1) 2 - मुक्तस्वाध्यायपीठेन प्रकाशितं भारतीयकुण्डलीविज्ञानम् (खण्डः - 1)	
		AEEC 5	विविधशास्त्रप्रमाणविचारः अथवा पद्य/गद्यरचनाकौशलम् अथवा • शरीरविज्ञानम् (अङ्गरचनाविज्ञानम् , क्रियाविज्ञानम्) • मनोविज्ञानम्	6
		INTERNSHIP 4	मुक्तस्वाध्यायपीठेन अनुमते प्रशिक्षणात्मके / सेवात्मके कार्यक्रमे भागग्रहणम्	6
द्वितीयसत्रार्थस्य शिक्षाङ्कयोगः				28
आचार्यप्रथमवर्षस्य सत्रार्थयोः सम्पूर्णशिक्षाङ्कयोगः				50
आचार्यप्रथमवर्षान्ते निष्क्रमणसमये प्राप्तव्योपार्धिः	स्नातकोत्तरदक्षता (PG Diploma)			

द्वितीयवर्षम्

कक्ष्या	सत्रार्थम्	पाठ्यप्रकारः	पाठ्यक्रमविवरणम्	शिक्षाङ्काः (Credits)
आचार्यद्वितीयवर्षम्	तृतीयम्	DSCC 24	<p>संस्कृते नीतिसाहित्यम् समाजोपयोगिता च</p> <ul style="list-style-type: none"> • भारतीयनीतिवाङ्मयस्य परिचयः । • नीतिद्वारा जीवनमूल्यबोधनम् । • नीतिशास्त्रद्वारा सदाचारस्य उद्बोधनम् । • नीतिबोधकग्रन्थानां परिचयः । • व्यक्तित्वविकासोपयोगीनि चितानि सुभाषितानि <p>आधारग्रन्थः - नीतिग्रन्थाः</p>	4

		DSCC 25	भाषाविज्ञानम् <ul style="list-style-type: none"> • संस्कृतभाषायाः वैज्ञानिकता • ध्वनिविज्ञानम् • उच्चारणक्रमस्य वैज्ञानिकता • कारकविभक्तिव्यवस्था • सन्धिसमासव्यवस्था • संस्कृतभाषायाम् अनन्तशब्दनिर्माणसामर्थ्यम् (धातूपसर्गप्रत्ययानां प्रयोगः) आधारग्रन्थः - मुक्तस्वाध्यायपीठेन प्रकाशिता लघुसिद्धान्तकौमुदी	4
		DSCC 26	जीवनविज्ञानं कृषिविज्ञानञ्च पाकविद्या, वनोपवनविचारः, प्राचीनभारतीया कृषिपद्धतिः, पशुपालनम् आधारग्रन्थः - उपवनविनोदः, बृहत्संहिता	4
		DSCC 27	आयुर्वेदविज्ञानम्/भारतीयचिकित्सा विज्ञानम् <ul style="list-style-type: none"> • आयुर्वेदपरिचयः • भारतीयजीवनपद्धतिः (दिनचर्या , ऋतुचर्या , सद्वृत्तम्) आधारग्रन्थः- आयुर्वेदीया जीवनपद्धतिः (सं.सं.प्र)	4
		AECC 5	पाण्डुलिपिविज्ञानम्	4

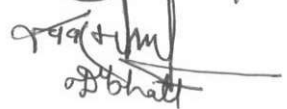
		ECA 2	पाठ्येतर-गतिविधयः , नाटकम् (नाटके भागग्रहणम्/ विश्लेषणम्/ संस्कृते लघुचलच्चित्रनिर्माणम्) , स्फूर्तिस्पर्धा (क्विज) , संस्कृतकार्यक्रमाणाम् आयोजने/प्रबन्धने/प्रचारे सक्रियसहयोगः इत्यादिः	2
		तृतीयसत्रार्थस्य शिक्षाङ्कयोगः		22
	चतुर्थम्	DSCC 28	कलाः संगीतम् <ul style="list-style-type: none"> • कलापरिचयः • शास्त्रीयसङ्गीतम् , गानविधाः • वाद्ययन्त्राणि • नाट्यशास्त्रम् आधारग्रन्थः - 1 - सङ्गीतरत्नाकरः 2 - नाट्यशास्त्रम्	4
		DSCC 29	अर्थशास्त्रम् आधारग्रन्थः - कौटिलीयमर्थशास्त्रम्	4

		DSCC 30	भारतीयवास्तुविज्ञानम् <ul style="list-style-type: none"> • गृहवास्तुविचारः • देवालयवास्तुविचारः • प्रासादवास्तुविचारः • आधुनिकाभियान्त्रिकी-दृष्ट्या वास्तुशास्त्रस्य पर्यालोचनम् आधारग्रन्थः - मुक्तस्वाध्यायपीठेन प्रकाशिता 1 बृहद्वास्तुमाला 2 वास्तुपरिचयः (के.सं.वि.)	4
		Dissertation	भारतीयज्ञानपरम्परासम्बद्धः अभीष्टविषयकः लघुशोधप्रबन्धः	6
		ECA 3	पाठ्येतर-गतिविधयः , नाटकम् (नाटके भागग्रहणम्/ विश्लेषणम्/ संस्कृते लघुचलच्चित्रनिर्माणम्) , स्फूर्तिस्पर्धा (क्विज) , संस्कृतकार्यक्रमाणाम् आयोजने/प्रबन्धने/प्रचारे सक्रियसहयोगः इत्यादिः	2
चतुर्थसत्रार्थस्य शिक्षाङ्कयोगः				20
आचार्यद्वितीयवर्षस्य सत्रार्थयोः सम्पूर्णशिक्षाङ्कयोगः				42
आचार्यद्वितीयवर्षान्ते निष्क्रमणसमये प्राप्तव्योपाधिः		आचार्यः (स्नातकोत्तरोपाधिः)		

अध्यापकानां नामानि

1. डा. सुरलक्ष्मणः टि.
2. डॉ. उमानान्त तिवारी
3. रमरा चन्द्र बरमाला
4. देवाङ्कभट्टः

हस्ताक्षरम्

सुरलक्ष्मणः टि.

व्यवस्थापकः